

Agrologien palkkatutkimus 2016

PALKAT JUNNAAVAT PAIKALLAAN

Agrologien työnantajat ovat ilmeisesti ottaneet kasvu- ja kilpailukyky sopimuksen (kiky) toteutuksessa reippaan etuoton, sillä vuodesta 2014 lähtien agrologien ennestäänkin alhainen keskipalkka ei ole kehittynyt lainkaan.

Vuonna 2014 aritmeettinen keskipalkka oli 3357 euroa. Tämän vuoden elokuuhin tietoihin pohjautuva palkkatutkimus antoi keskipalkaksi 3350 euroa. Viime vuoden keskipalkka 3383 euroa käväisi hitusen korkeammalla, mutta pitempi linja näyttää vakaata nollakehitystä.

Kun kiky-sopimuksen palkkojen nousua hillitsevän vaikutuksen pitäisi näkyä ensi vuonna, ei agrologeilla taida olla jatkossakaan toiveita palkkojen paranemisesta?

Naisten kaikkien alojen aritmeettinen keskipalkka oli 2900 euroa (v. 2015 2926 euroa ja miesten keskipalkka 3763 euroa (3739 euroa).

Kaikkien vastaajien mediaanipalkka eli keskimäinen palkka oli vuonna 2014 3056 euroa, viime vuonna 3076 euroa ja tänä vuonna ainoastaan 3030 euroa.

Naisilla ja miehillä erilaiset profiilit

Palkkatutkimuksen hillittyyn palkkakehitykseen vaikuttanee yhtenä tekijänä vastaajajoukon huomattava naisistuminen. Tunnetusti naisagrologien palkat ovat useasta syystä alemmat kuin miehillä. Nyt naisvastaajien osuus vastaajista oli 3,7-prosenttiyksikköä viimevuotista korkeampi.

Yksi selkeä ero vastaajajoukon naisten ja miesten välillä oli työkokemusvuosien määrä. Vastanneista naisista 48 % kuului työkokemusvuosiltaan luokkaan 10 vuotta tai sen alle. Miehistä 43,6 % kuului työkokemukseltaan yli 20 vuoden ryhmään.

Toiseksi agrologimiehet työskentelevät selvästi naisia yleisemmin esimiesasemassa. Miehistä 34,2 % kuului keski- tai ylimpään johtoon, naisista vain 17,6 %.

Myös koulutustaso näkyy palkkaeroa miesten ja naisten välillä lisäävänä tekijänä. Ammattikorkeakoulusta valmistuneilla agrologeilla palkat ovat pienemmät kuin opistosta valmistuneilla. Ammattikorkeakoululaisten ryhmässä naisten ja miesten palkkaero on pienimmillään eli 330 euroa miesten eduksi. Ammattikorkeakoulusta valmistuneista vastaajista 60 % oli naisia.

Vastaajista opistotutkinnon suorittaneita naisia oli 34,9 %. Opiston suorittaneet naiset ansaitsivat keskimäärin 3050 euroa ja miehet 3960 euroa. Ylemmän korkeatutkinnon suorittaneista 2/3 on naisia. Tässä ryhmässä naisten ja miesten palkkaero oli suurin, peräti 1250 euroa miesten eduksi.

Julkisuudessa naisten alempien palkkojen selitykseksi on mainittu naisten miehiä yleisempi sijoittuminen alemmin palkatuille aloille. Tutkimuksessammekin tämä käsitys vahvistuu (liite 1). Palkkakyselyyn vastanneista naisista 30,9 % työskenteli keskipalkaltaan viiden heikoimman työnantajan palveluksessa. Miesten vastaava työnantajaosuus oli tuntuvasti alempi 20,8 %.

Keskipalkaltaan viiden parhaan työnantajan ryhmässä työskenteli 29,5 % miehistä mutta ainoastaan 20,7 % naisista.

Taulukossa 2 esitetään palkkatutkimuksen 2016 alakohtaiset palkat sekä vertailu vuoden 2015 palkkatutkimukseen. Kuten aikaisemminkin olen muistuttanut, ovat vastaajamääriltään suurimpien alojen muutokset luotettavimpia. Pienissä ryhmissä epäidenttinen vastaajajoukko lisää sattuman osuutta.

Kauppa ja teollisuus liukuu alaspäin

Kuluneella 10-vuotiskaudella kaupan ja teollisuuden deflatoidut palkat ovat laskeneet peräti 16,8 % (taulukko 3). Todennäköinen selitys kehitykselle on alalla esimies- ja johtotehtävissä olleiden agrologien määrän vähentyminen. Finanssialan muita aloja vaisumpi palkkakehitys selittyy samalla asialla.

Kaupan ja teollisuuden ohella negatiivisen palkkakehityksen on kokenut myös maatalouteen liittyvä muu ala ja maatalouden ulkopuolinen ala. Miinus on kuitenkin kauppaa ja teollisuutta merkittävästi pienempi.

Kunnalla ja valtiolla kymmenvuotiskauden aikana palkat ovat nousseet hiukan yli kolmen, opetuksessa hieman yli kahden ja maataloilla ja neuvonnassa hiukan alle kahden prosentin vuosivauhtia.

Työntekijäasema vaikuttaa

Palkkakyselyyn vastanneista naisista 82,3 % ja miehistä 65,7 % oli toimihenkilöasemassa olevia. Tässä ryhmässä naisten keskipalkka oli 84,1 % samassa työntekijäasemassa olevien miesten keskipalkasta.

Keskijohtoon kuuluvien naisten suhteellinen osuus (14,6 %) oli hiukan yli puolet miesten vastaavasta suhteellisesta osuudesta (26,2%). Ylimmässä johdossa miesten suhteellinen osuus oli lähes kolminkertainen naisten osuuteen verrattuna. Tähän ryhmään kuului vain 5,7 % kaikista vastanneista.

Naisten palkka keskijohdossa oli 78,2 % ja ylimmässä johdossa 71,9 % miesten palkasta. Naisten ja miesten keskipalkkojen erot työntekijäaseman mukaan ilmenevät taulukosta 2.

Alempi korkeakoulu opiston perässä

Aiemmissä tutkimuksissakin opistotutkinnon suorittaneiden keskipalkat ovat olleet selvästi ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden palkkoja paremmat. Hyvin todennäköisesti opistoagrologeilla työurat ovat pitemmät kuin amk-agrologeilla. Kaikista vastaajista 51,1 % oli opisto-, 29,7 % agrologi (AMK)- ja 9,2 % ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita.

Kaikkien agrologien keskipalkkaan opistotutkinnon suorittaneiden miesten korkealla osuudella (63 % vastanneista miehistä) on kohottava vaikutus. Puolestaan ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden miesten korkeat palkat eivät juurikaan nosta kaikkien agrologien keskipalkkaa, sillä kaikista vastaajista tämän koulutustason miehiä oli vain 3,2 %.

Lähimmäksi miesten palkkatasoa naiset pääsivät ammattikorkeakoulututkinnolla (83 %). Opiston suorittaneiden naisten keskipalkka oli 77 % ja ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden 73 % miesten keskipalkasta. Keskipalkat koulutustason mukaan taulukossa 4.

Naisilla lyhyemmät työurat

Tutkimukseen vastanneista naisista 48 % oli ollut työssä kymmen vuotta tai vähemmän. Seuraavaan kymmenvuotislukkaan kuului 30 % ja sitä seuraavaan 17 %. Yli 30 vuoden työura oli neljällä prosentilla naisista. Miehiä työvuosiluokissa 0-10, 11-20 ja 21-30 oli noin 30 % kussakin ja 30 vuotta pitemmän työuran tehneitä 14 %.

Naisilla keskipalkka nousi työuran jatkuessa, mutta miehillä keskipalkka kääntyi 30 vuoden jälkeen laskuun. On huomattava, että tähän ryhmään kuuluvien vastaajien osuus oli pieni. Pienillä vastausmäärillä keskiarvon luotettavuus on heikompi, sillä sattumalla on silloin suurempi osuus.

Kaaviossa 6 näkyy työuran pituuden vaikutus naisten, miesten ja kaikkien agrologien keskipalkkaan.

Itä-Suomi alueiden palkkajumbo

Agrologien palkoissa on melkoisia alueidenvälisiä eroja (taulukko 7). Erojen taustalla on todennäköisesti työnantajien erilainen alueittainen jakauma. Palkoissa perää pitävissä Itä- ja Pohjois-Suomessa työpaikkojen enemmistö on oletettavasti heikoimmin palkatuilla aloilla, kun taas Länsi- ja Etelä-Suomessa on enemmän maatalouskaupan, elintarvike- ja maatalouskoneteollisuuden työpaikkoja.

Itä-Suomen keskipalkka jäi kaikkien agrologien keskipalkan alapuolelle ollen 3038 euroa. Pohjois-Suomen keskipalkka oli 127 euroa Itä-Suomen palkkaa suurempi. Surullista, että vuonna 2015 Itä-Suomen keskipalkka oli 88 euroa parempi.

Vuoden 2016 alueiden palkkakisan ykköstila heltisi Etelä-Suomelle 3585 eurolla. Se oli 547 euroa Itä-Suomen palkkaa parempi. Prosentteissa eroa on peräti 18 prosenttia.

Lounais-Suomi hävisi alueiden välisen palkkakisan ykköstitan 46 eurolla. Vuoden 2015 alueiden ykkönen Keski-Suomi oli kolmas 3484 euron palkalla. Siinäkin laskua edellisvuoteen 56 euroa. Nelonen oli Häme 3335 euron kuukausipalkalla.

Keski-Suomesta parhaat työllisyysarviot

Keski-Suomen alueen vastaajista 40 % arvioi agrologien työllisyystilanteen hyväksi tai erittäin hyväksi. Lounais-Suomessa ja Hämeessä vastaava arvio oli hieman heikompi (taulukko 8).

Yllättäen palkkatilaston alueellinen ykkönen Etelä-Suomi antoi agrologien työllisyystilanteesta toiseksi vähiten hyvä- tai erittäin hyvä-arvioita (24,1 %). Itseasiassa erittäin hyvä-arvioita Etelä-Suomen vastaajat eivät antaneet olleenaan, kun muilla alueilla erittäin hyvä- tai erittäin hyvä-arvioita on muutama kumpaakin. Vähiten positiivisia arvioita annettiin Itä-Suomessa (21,7 %), jossa myös palkka oli alueiden heikoin.

Erittäin huonoksi tai huonoksi agrologien työllisyystilanteen arvioi 20 % Lounais- ja Itä-Suomen sekä Hämeen alueiden vastaajista. Keski-suomalaiset olivat tässäkin arvioissa positiivisimpia, sillä ainoastaan 14,8 % heistä näki agrologien työllisyyden erittäin huonona tai huonona.

Kokonaisuutta tarkasteltaessa työllisyysarviot ovat heikentyneet vuoteen 2015 verrattuna. Nyt arvion erittäin huono tai huono antoi 19,2 % (vuonna 2015 17,3 %), melko hyvä 51,1 % (56,7 %), hyvä 27,6 % (32,5 %) ja erittäin hyvä 2,1 % (2,9%).

	Keskipalkka					
	2016	Kaikki	Naisia	%	Miehiä	%
Pankki	5793	31	7	1,7	24	5,4
Maatalouteen liittyvä teollisuus	4485	59	15	3,7	44	9,8
Vakuutus- ja eläkelaitos	4322	26	11	2,7	15	3,4
Maatalouden ulkopuolinen ala	3655	83	41	10,1	42	9,4
Muu maatalousjärjestö	3414	17	10	2,5	7	1,6
Opetus	3410	39	22	5,4	17	3,8
ELY-keskus	3299	81	38	9,4	43	9,6
Maatalouskauppa	3289	87	21	5,2	66	14,8
Muu valtion toimi	3271	33	21	5,2	12	2,7
Muu maatalouden liikelaitos	3193	19	10	2,5	9	2,0
Maaseutuelinkeinoviranomainen	3058	100	51	12,6	49	11,0

Muu maatalouteen liittyvä ala	2956	36	21	5,2	15	3,4
LUKE Maataloustutkimus	2950	23	12	3,0	11	2,5
Muu kunnan toimi	2901	23	15	3,7	8	1,8
ProAgria	2825	139	77	19,0	62	13,9
Maatila	2776	16	6	1,5	10	2,2
Lomituspalvelutoimi	2756	25	17	4,2	8	1,8
Faba	2351	15	10	2,5	5	1,1
		852	405		447	

Taulukko 1. Palkat sekä naisten ja miesten osuudet vastaajista aloittain.

Agrologien palkkatutkimus 2016
Palkkatiedot aloittain

2016

2015

Muutos

	N	KA	N	KA	
Maatila					
Naiset	6	2062	5	2890	-28,7
Miehet	10	3204	11	2963	8,1
Yhteensä	16	2990	16	2943	1,6
Neuvonta ja järjestöt					
ProAgria keskus					
Naiset	77	2663	72	2625	1,4
Miehet	62	3027	72	2955	2,4
Yhteensä	139	2825	144	2621	7,8
Faba					
Naiset	10	2290	17	2281	0,4
Miehet	7	2473	4		
Yhteensä	17	2351	21	2311	1,7
Muu maatalousjärjestö					
Naiset	10	2790	10	2933	-4,9
Miehet	7	4306	4		
Yhteensä	17	3414	14	3328	2,6
Kunta					
Maaseutuelinkeinoviranomainen					
Naiset	51	2936	55	2900	1,2
Miehet	49	3185	55	3276	-2,8
Yhteensä	100	3058	110	3068	-0,3
Lomatoimi					
Naiset	17	2868	11	2727	5,2
Miehet	8	2518	9	2596	-3,0
Yhteensä	25	2756	20	2668	3,3
Muu kunnan toimi					
	N	KA	N	KA	

Naiset	15	2783	14	2826	-1,5
Miehet	8	3123	15	3678	-15,1
Yhteensä	23	2901	29	3283	-11,6

Valtio					
Valtio, ELY-keskus maaseutuosaasto	N	KA	N	KA	
Naiset	38	3050	29	3038	0,4
Miehet	43	3519	39	3438	2,4
Yhteensä	81	3299	68	3267	1,0

Maataloustutkimus	N	KA	N	KA	
Naiset	12	2873	12	2848	0,9
Miehet	11	3034	12	3123	-2,8
Yhteensä	23	2950	24	2980	-1,0

Muu valtion toimi	N	KA	N	KA	
Naiset	21	3116	21	3382	-7,9
Miehet	12	3566	21	3844	-7,2
Yhteensä	33	3271	42	3613	-9,5

Maatalouskauppa ja -teollisuus					
Maatalouskauppa	N	KA	N	KA	
Naiset	21	2802	18	2392	17,1
Miehet	66	3436	71	3537	-2,9
Yhteensä	87	3289	89	3313	-0,7

Maatalouteen liittyvä teollisuus	N	KA	N	KA	
Naiset	15	3691	17	3492	5,7
Miehet	44	4755	45	4464	6,5
Yhteensä	59	4485	62	4221	6,3

Maatalouteen liittyvä liikelaitos	N	KA	N	KA	
Naiset	10	2863	14	2948	-2,9
Miehet	9	3559	9	3388	5,0
Yhteensä	19	3193	23	3120	2,3

Finanssiala					
Pankki	N	KA	N	KA	
Naiset	7	3526	5	4762	-26,0
Miehet	24	6483	30	6069	6,8
Yhteensä	31	5793	35	5876	-1,4

Vakuutus- ja eläkelaitos	N	KA	N	KA	
Naiset	11	3465	4		
Miehet	13	5167	12	5057	2,2
Yhteensä	26	4332	16	4877	-11,2

Opetus	N	KA	N	KA	
Naiset	22	3385	35	3482	-2,8
Miehet	17	3443	21	3620	-4,9
Yhteensä	39	3410	56	3534	-3,5

Muu maatalouteen liittyvä ala	N	KA	N	KA	
Naiset	21	2772	14	2590	7,0

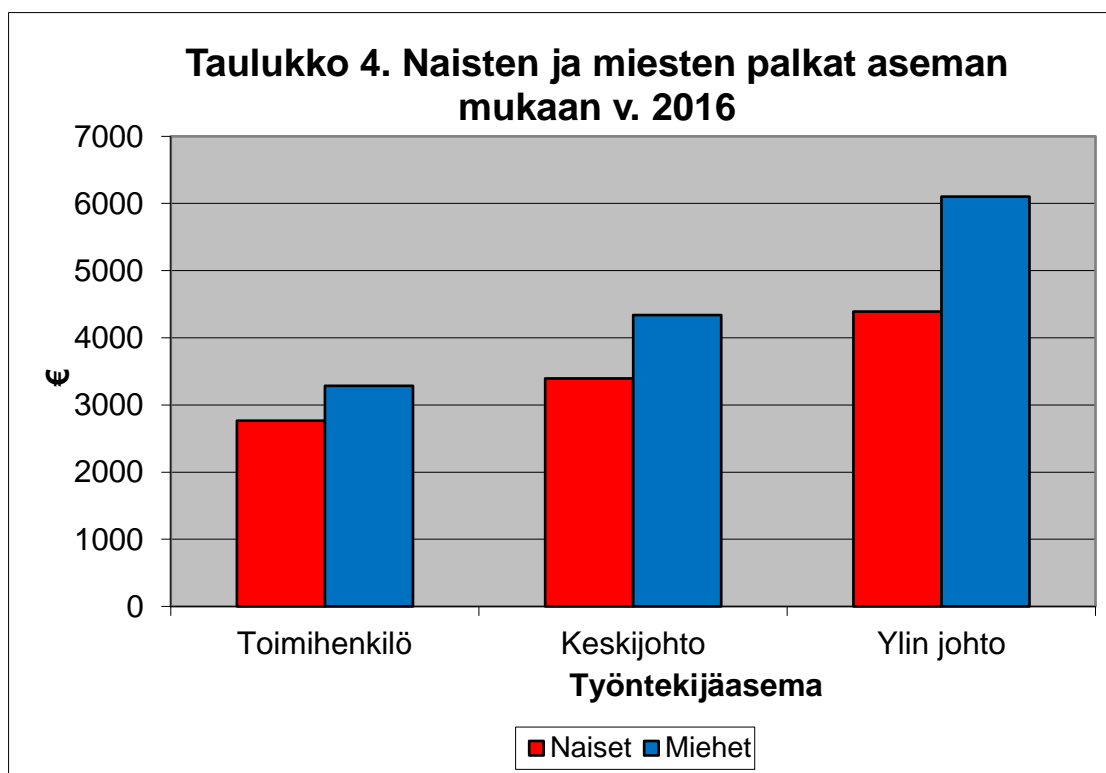
Miehet	15	3215	11	3328	-3,4
Yhteensä	36	2956	25	2915	1,4

Maatalouden ulkopuolinen ala	N	KA	N	KA	
Naiset	41	2767	39	2787	-0,7
Miehet	42	4544	58	4242	7,1
Yhteensä	83	3655	97	3657	-0,1

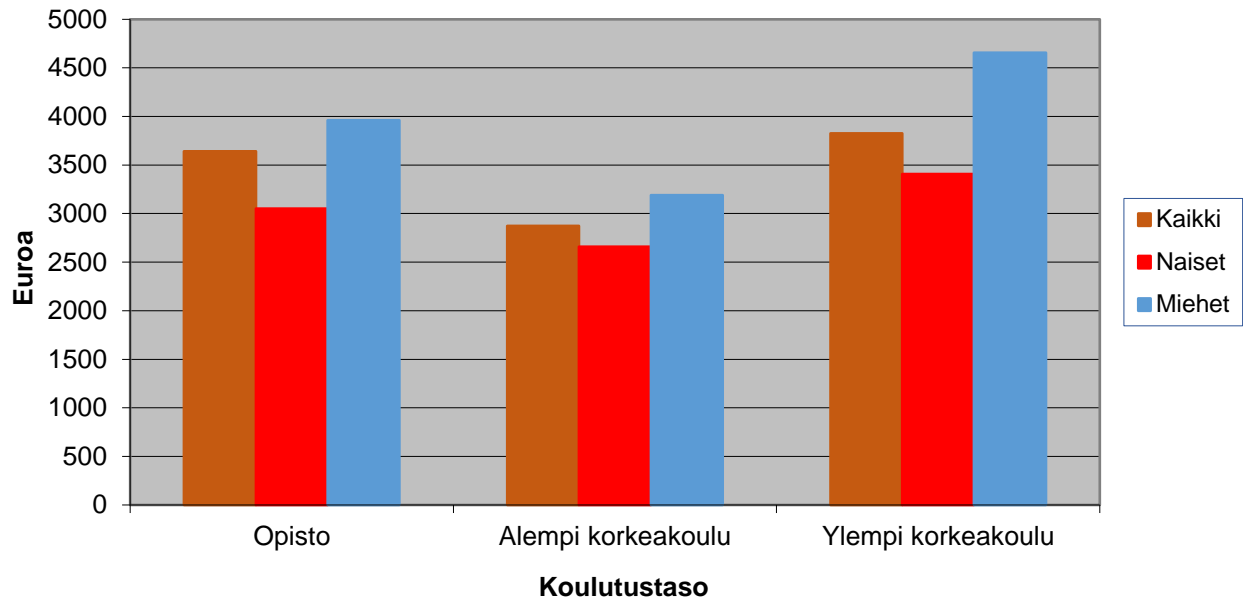
Kaikki alat	N	KA	N	KA	
Naiset	411	2900	393	2926	-0,9
Miehet	447	3763	499	3739	0,6
Yhteensä	860	3350	892	3383	-1,0

N on vastaajien määrä. Jos ryhmässä vastaajia alle viisi, ei palkkatietoa esitetä. Ka on vastanneiden aritmeettinen keskiarvo.

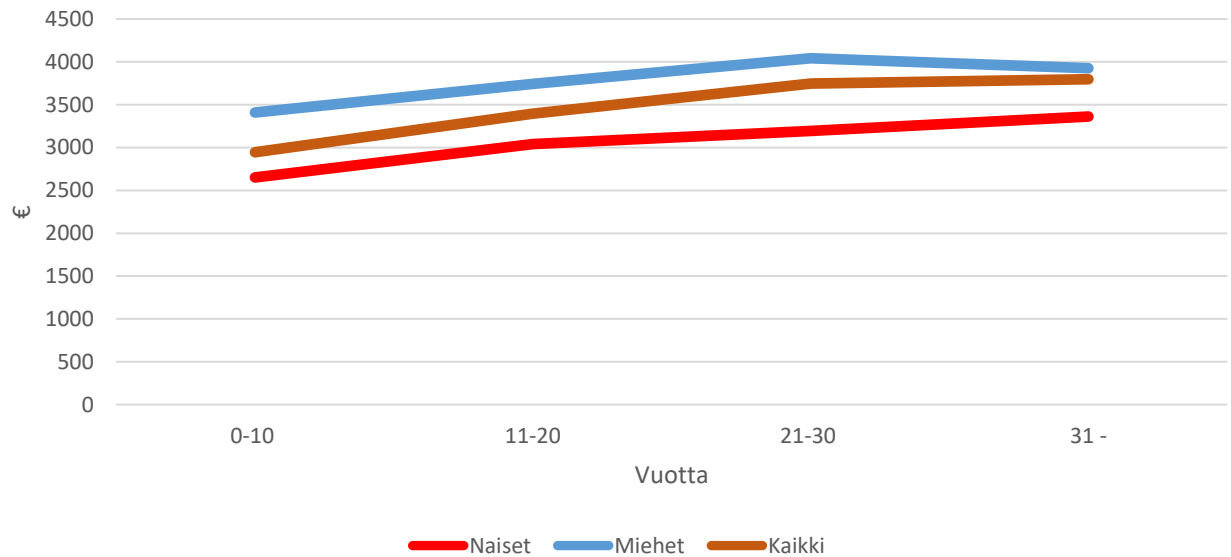
Tauluko 2. Agrologien keskipalkat aloittain ja niiden muutokset 2015-2016.

Taulukko 5. Keskipalkat koulutustason mukaan v. 2016

Taulukko 6. Palkat työkokemuksen mukaan 2016

Taulukko 7 . Agrologien keskipalkat alueittain v. 2015 ja 2016

